

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACTIUNEA ȘI ADMINISTRATIUNEA:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IEȘE ÎN FIECARE ZI.

Pe unu an 12 fior., pe șese luni 6 fior., pe trei luni 3 fior.

România și străinătate:

Pe unu an 40 fr., pe șese luni 20 fr., pe trei luni 10 franci.

ANULU L.

SĂ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNȚIURILE:

Oseriă garmondă 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisori nefranate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrămit.

N° 183.

Vineri, 21 Augustu (2 Septemvre).

1887.

Brașovū, 20 Augustu 1887.

Curându au uitat foile unguresci de miseria financiară și economică de care suferă țera, de destrăbălarea în administrațiã și de neajunsurile în justițiã, precum și de alte multe și mari rele, de cari mai astăprimăveră erau pline colonele lorū.

Acum, după ce d-lu Tisza, actualul conducător alu ministerului de finanțe, a isbutitū sē mai acopere momentanū printr'unu nou imprimutū golurile din cassele statului, și după ce poporațiunea o mai pōte duce încă de pe o zi pe alta dându cea mai mare parte din produsul muncii sale țilnice perceptorilorū și esecutorilorū de dare, presa ungurescā are rēgazū de a se ocupa ērāși cu tōtā inima de grandioșele ei planuri de maghiarizare.

Intre altele se folosescū țiarele unguresci de incidentulū veniri Maiestății Sale în Ardealū, spre a cānta imnuri și a aduce osanale maghiarismului violentū. Sēmbatā Ungurii înșiși cu apă rece. Tōte le aparū ērāși într'o luminā fantastică, ca și când amū fi în ajunulū unei desēvērșite metamorfosări. Totū ce trāesce și cresce la căldura sōrelui, care scaldā în lumina sa cāmpurile, vāile și munții acestorū țeri, este maghiar și numai maghiarū.

Și lucru naturalū, că și celū ce domnesce în mijloculū acestui micū globū maghiarū alū fantasiēi scriitorilorū unguuri, maghiarū trebuie sē fiā și elū din crescutū până în talpi.

Maghiarū e și Kossuth, și încă ce maghiarū! Maghiarū generosū și genialū, care „viēta lui și tōte tesaurēle minții și inimei lui le-a dāruiitū Maghiarilorū, acelorū Maghiari cari — după cum asigurā foile unguresci — toți trāescū în spiritulū lui. Adevēratū că idolulū Kossuth face o excepțiune, căci trāesce departe de globulū ungurescū încālđindu-se la sōrele libertății italiene. Pentru aceea însă nu încetēzā de a fi marele Ungurū, „alū cārui chipū este întipăritū în inimile tuturorū Maghiarilorū“. Elū trāesce acolo în streinătate, retrasū și mȃniosū asupra aceluia, pe care ilū sērbătorescū ađi foile unguresci ca pe celū dintēiu Maghiarū.

Curiosū jocū alū fantasiēi, care pōte sē'npreune douē poluri atātū de contrare! Dēr ce configurațiune nu este posibilā în caleidoscopulū roșu-albū-verde?

Unulū din organele cele mai de frunte ale opoziției unguresci, „Pesti Naplo“ dela 18 Augustū a. c., sērbătorindū țiuva naserii monarchului nostru, face următōrea caracteristicā descriere a sentimentelorū maghiare, de care pretinde a fi condusū Maiestatea Sa:

„Ca Maghiarū — țice Pesti Naplo“ — monarchulū este mai maghiarū decâtū antecesorii sēi. Pozițiunea și egemonia națiunei maghiare în Ungaria o recunōsce. Ba o promovēzā chiar. Agitațiunea naționalitățilorū nu o protegiēzā nicāeri în țera. Este mirare, decâtū unū asemenea domnitorū cuceresece din anū în anū totū mai multū inimile și este celū mai popularū rege dela Matia încōce? Și decâtū regele Franciscū Iosifū și națiunea maghiarā s'au apropiatū așa de tare unulū de altulū, încātū nu mai esistā între dēnșii nici măcar urmă de neînțelegere, atunci e speranță că înțelegerea lorū va deveni și mai completā. Douē mari dorințe apasā inima națiunei maghiare: Regele sē aibā curte maghiarā și regimintele ungare sē pōtā fi în armată maghiare cu oficeri maghiari.“

Nouē nu ne compete a intra în critica acesteii descrieri, căci este vorba într'insa de capulū statului, care — după noi — nu pōte aparținē nici unei partide, ci trebuie sē stea susū peste tōte partidele, ba care — după noi — nu pōte fi nici măcarū omulū specialū alū unuia dintre popōrele ce constituescū acestū statū. Nu

pōte fi numai maghiarū, ori numai romānū, ori numai germanū, ori numai slavū, ci trebuie sē fiā deopotrivā maghiarū, ca și romānū, ca și germanū și ca și slavū.

Acēsta ar resulta chiarū din cuvintele fōiei unguresci amintite, care în același articolū țice despre același monarchū: „In constituțiune este lealtū, este gelosū pe drepturile sale suverane, dēr drepturile popōrelorū nu le vātēmā, ci le apērā“.

Dēcā acesta este chemarea capului statului, atunci nu înțelegemū cum vine fōia ungurescā sē pretindā dela dēnsulū sē se identifice cu marele Maghiarū „expatriatū“ și sē lucreze în spiritulū lui, pentru ca Ungaria sē se rupā de Austria și sē devinā unū domeniu independentū și exclusivū alū clicei domnitorē maghiare.

Dēr nu credemū, că „Pesti Naplo“ precum și celelalte foi unguresci, cari mai alesū de unū timpū încōce variază mereu tema despre sentimentele maghiare ale capului statului, suntū așa de sigure despre ceea ce scriu. Nu credemū, că în adevērū ele se așteptā sē vēdā pe capulū statului urmārindū aceeași politicā ce o urmārea odinoriā adoratūlorū exdictatorū dela Turinū și sē facā cum doresce voinicosulū fișpanū dela Sighișōra, care cu ocsiunea adunării generale a Kulturgyletului în Sepsi-Sān-Georgi a esclamatū cu patosū: „Focū și sabiā celorū ce nu vorū sē recunōscā, că a nōstrā e cultura și istoria ei, ale nōstre apele și pădurile, administrațiã și justițiã, limba în oficii și afarā de oficii; focū și sabiā celorū ce nu recunoscū că noi suntemā domni aci, ēr ceilalți suntū sclavi, sānge stricatū și amestecatū cu Daci, Goți, Gepiđi, Avari și alte soiuri afurisite de omeni, cari nu suntū accesibili pentru culturā, nici bunū pentru altā trebā, decâtū a ne face drumuri, a ne lucra moșiile și a ne pāđi oile...“

Dēr este metodā în espectorările preseii unguresci. Ele credū că ne vorū spāria cu gōgorițe, ca sē ni se parā că acum amū ajunsū la cōda veacului când nu ne-a mai rēmasū alta, decâtū ca sē ne facemū simbriășii magnațilorū unguuri și sē fimū fericiđi decâtū ne vorū suferi sē le sārūtāmū pulpanele dela atilā.

Cine nu vede însă câtā hēbēcūciā este în acēstā agitațiā sistematicā a adversarilorū neamului nostru? Ori dōrā nu este hēbēcūciā a crede că ađi se potū întâmpla minuni, care sē 'ntōrcā lumea pe dosū?

Fiā liniștiți cei dela „Pesti Naplo“: noi Romānii nu suntemū de eri nici de altaeri aci și nu este ađi putere omenescā, care sē facā sē ne lēpēdāmū de ființa nōstrā romānescā.

Vomū țice dēr conaționdilorū nōstri: Susū inimile și nu șovāiți în lupta pentru egala îndreptățire, căci victoria finalā de sigurū a nōstrā este.

Cestiunea bulgară.

Dupā cum comunicā o telegramā din Constantinopolū, Austria a declaratū, că misiunea generalului Ehrenrolh în Bulgaria este contrarā tractatului dela Berlinū. În urma acesteii declarații, Pōrta a cerutū Rusiei unū mijlocū mai practicū pentru soluțiunea crizei bulgare. De altā parte Italia, Angliã și Austria povățuescū pe Pōrtā sē recunōscā pe prințulū Ferdinand de Coburg ca principe alū Bulgariei.

O telegramā din Sofia raportēzā, că d-lu Stambuloff a declinatū misiunea de a forma unū cabinetū, și a și povățuitū pe principe sē congedieze suita sa compusā din streini și s'o înlocuiascā cu Bulgari. Maiorulū Vinaroff a refusatū sē fiā adjutantulū principelui Ferdinand; actualmente ex-secretarulū principelui Alexandru ocupā acēstā funcțiune.

În Odessa se pretinde, că numitulū Agiev,

vechiū angloiatū la poștā, ar fi plecatū în Serbia însoțitū de 50 emigrați bulgari, cu scopū de a pētrunde în urmă în Bulgaria și de a provoca revolte.

Mobilizarea în Francia.

Țiarulū „Figaro“ din Parisū a publicatū în tōte amēruntēle lui planulū și programulū mobilizării corpului 17 de armată francescū. Acestū planū și programū a fostū reprodusū de presa europēnā, mai alesū de cea germanā, după „Figaro“. Din cauza acēsta ministrul de rēsboiu din Francia a comunicatū tuturorū țiarelorū o notā, că indiscrețiunea comisā de țiarulū „Figaro“, privitorē la mobilizarea corpului alū 17-lea de armată, nu va avē nici o influență din punctulū de vedere alū rezultatului acesteii experiențe, deoarece mobilizarea a și începutū.

Tōtā presa francescā comentēzā acēstā indiscrețiune comisā de „Figaro“ și cerū anchetarea faptului și pedepsirea vinovatului cu tōtā rigorea lepei.

„Journal des Dēbats“ anunțā, că ancheta s'a și începutū și țice că ea va fi una din cele mai severe și mai serioșe din câte s'au făcutū în asemenea ocasiuni. Nu e greu, adauge acestū țiarū, de a afla cum s'a făcutū indiscrețiunea. S'au regăsitū la ministrulū de rēsboiu cele 150 esemplare ale documentului litografiatū, dēr se pōte prea bine ca unū esemplarū sē fi fostū trāsū deosebitū cu îngrijire și comunicatū lui „Figaro“.

Deschiderea espositiunii din Craiova.

(Coresp. part. a „Gaz. Trans.“)

Craiova, 15 Augustū v. 1887.

Astāđi, 15 Augustū v., țiuva de Sāntā-Māriā, s'a deschisū Expositiunea economicā și industrialā a „Cooperatorilorū romāni“, în urbea Craiova, la care se lucrēzā de doi ani. Acēsta este a treia expositiune a societății „Cooperatorilorū“. Cei cari au vēdutū cele douē expositiuni de mai nainte, ținute una în Bucuresci, alta în Iași, vorū putē face comparațiune între acēsta și cele douē surori ale ei, și vorū putē constata prin sine înșiși progresulū ce a făcutū industria romānā dela o expositiune până la cealaltā.

Și nu mē indoescū, că acēsta se va vedē scrisū și publicatū de cătrā cei competenți în țiarele cele mari din Capitala nōstrā.

De asemenea veți ceti felurite corespondențe trimise de aici la numitele țiare, atātū despre deschiderea, câtū și despre natura expositiunii, precum și despre felurimea obiectelorū aședate într'ēnsa.

Eu vē trimittū astāđi o simplā expunere a deschiderei ei, după câte am vēdutū și după cum mē pricepū.

Fiindū astāđi sērbătōre mare la lumea creștinā de ritulū orientalū, și hramulū Bisericeii catedrale de aici, Sānta Liturghiā, a fostū oficiatā într'insa de cătrā Prea Sāntia Sa Episcopulū Rāmniciului Ghenadie Enăceanulū, asistatū de preoții Bisericeii și de doi diaconi, carele venise cu o zi mai nainte spre scopulū acesta, dela reședința Sa, la Craiova.

Dupā terminarea Liturghiei s'a ținutū unū Te-Deum în biserică și s'au sfințitū stēgurile diferitelorū secțiuni ale societății.

Dupā aceea, Episcopulū în ornatulū sēu bisericescū, cu preoțimea asistentā, cu steagurile și musica militarā în frunte, urmatū de o multime imensā de poporū, avēndū inaintea sa pe membrii Comitētului Expositiunii, au defilatū prin o parte din strada principalā a orașului, până la localulū Expositiunii.

Musica militarā a începutū cu marșulū romānescū „Aida“ și a terminatū cu „Deșteptā-te Romāne.“

Intrāți în localulū Expositiunii, după incetarea chōrului bisericescū, d. Bateulescu, președintele Expositiunii, a rostitū unū frumosū discursū de ocaziune, la care a rēspunsū d. Primarū alū orașului, apoi d. N. Romanescu consiliarū alū primării și deputatū alū Craiovei la camera din Bucuresci.

D-lu Romanescu, unū tēnērū talentatū și forte zelosū în totū ce privesce Romānismulū în genere, trecū în discursulū sēu preste marginile Regatului, romānū însă

Table with financial data: Cursul la bursa de Viena din 30 Augustu st. n. 1887. Includes columns for Rentă de aur, Rentă de hârtie, Impunutul, and various bank-related items.

Table with financial data: Bursa de București. Cota oficială dela 12 Augustu st. v. 1887. Includes columns for Renta română, Credit fonc. rural, and various bank notes.

Table with financial data: Cursulu pieței Brașov din 31 Augustu st. n. 1887. Lists exchange rates for various currencies like Banconote românești, Argint românesc, etc.

AVIS Î! La noua măcelăria a subscrisului, din Ter-gulul Straelor, Nr. 308, se recomandă totu felul de carne, bună, proaspătă și cu prețuri mo-derate. George Măzgăreanu, măcelar.

ABONAMENTE la „Gazeta Transilvaniei” se pot face cu începerea dale 1 și 15 ale fiecărei luni, mai ușor prin mandate postale. Adresele ne rugăm a ni se trimite esact arătându-se și posta ultimă. Prețul abonamentului este: Pentru Austro-Ungaria: pe trei luni 3 fl. — „ șese luni 6 fl. — „ unu an 12 fl. — Pentru România și străinătate: „ pe trei luni 10 franci „ șese luni 20 „ „ unu an 40 „ Administraținea „Gazetei Transilvaniei.“

Avisu d-loru abonați! Rugăm pe d-nii abonați ca la reînnoirea prenumerațiunei să binevoiască a scrie pe cuponulu mandatulu postal și numerii de pe fășia sub care au primitu diarul nostru până acuma. Domni ce se abonéză din nou să binevoiască a scrie adresa lămurițu și să arate și posta ultimă. Dcă se ivescu iregularități la primirea diarului onor. abonați sunt rugați a ne încunoscinti imediat prin carte postale, ca în cătu depinde dela noi, să se delătuzione. ADMINSTR. „GAZ. TRANS“

Mersulu trenurilor Valabilu dela 1 luniu st. n. 1886. pe linia Predealu-Budapesta și pe linia Teiușu-Aradu-Budapesta a calei ferate orientale de stat reg. ung.

Main train schedule table with columns for route (Predealu-Budapesta, Budapesta-Predealu, Teiușu-Aradu-Budapesta, Budapesta-Aradu-Teiușu), station names, and departure times. Includes a note at the bottom: Nota: Orela de nopte sunt cele dintre liniile grōse.